

Andre rettigheter og assistanse

v/ sosionom Trond D. Haagensen, Skolestartkurs

Skolenes dobbelte oppdrag

- Skolen har både et danningsoppdrag og et utdanningsoppdrag
- Elevene i norsk skole er en mangfoldig og heterogen gruppe med ulik bakgrunn, ulike interesser og ulike behov
- I skolen skal elevene få en likeverdig og tilpasset opplæring som bidrar til trivsel, utvikling og læring

Fra utredningen «En skole for vår tid»

- Utredningen hadde som mandat å undersøke hvilke faktorer som løftet kvaliteten på opplæringen.
- «Skolene med høyt skolebidrag og progresjon i skolebidrag har flere felles kjennetegn. Ledelsen og lærerne har vedvarende oppmerksomhet på skolens faglige og sosiale læringsmiljø, og all innsats synes å være sentrert rundt elevenes læring og trivsel
- Skolene har eleven i sentrum og ser muligheter, ikke begrensninger. De har lagt ned mye arbeid i hvordan voksne og elever skal være mot hverandre
- Ledelsen og lærerne vektlegger skolens brede mandat, de betrakter vurdering og utvikling som parallelle prosesser og utvikler stadig tiltak som kan bedre skolemiljøet»

Fra utredningen «En skole for vår tid», fortsatt

Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen (FUG) hadde følgende innspill:

- Hjem-skole-samarbeid må vektlegges og inngå i lærerutdanningen
- (Mange lærere, både nyutdannede og erfarne lærere, rapporterer å mangle trygghet i sin relasjon til foreldre.) (Elsa Westergård)
- Hjem-skole-samarbeid må vektlegges og inngå i rektorutdanningen
- Skolen må informere foreldrene om deres betydning for barnas læring og trivsel
- Skolen må være profesjonelle i sitt møte med foreldrene
- Skolen må trygge foreldrene i at deres engasjement og støtte vis a vis eleven i stor grad kompenseres for utdanningsnivå
- Skolen må rigges for et godt samarbeid både på individ- og gruppenivå

[En skole for vår tid - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Andre utredninger

- Ikke alle barn og elever får den hjelpen de trenger.
- Mange får hjelp for sent og møtes med for lave forventninger (Meld. St. 6 (2019–2020), s. 9).
- Videre har «norske skoler og kommuner i ulik grad greid å gi et likeverdig opplæringstilbud til alle elever.
- Det har gitt for store forskjeller i elevenes faglige og sosiale utvikling, og for store forskjeller i læringsmiljø» (Meld. St. 21 (2016–2017), s. 10).

Meld. St. 6 (2019–2020)

Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Rettigheter i følge Konvensjoner:

- FNs barnekonvensjon slår fast at barnets utdanning skal bidra til å utvikle barnets personlighet, talenter og psykiske og fysiske evner så langt det er mulig.
- FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) slår fast at alle har krav på en utdanning som er uten diskriminering og som gir alle de samme mulighetene.
- UNESCOs Salamanca-erklæring av 1994 (Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education) legger vekt på at utdanningssystemene må ta hensyn til den store variasjonen i barnas egenskaper, forutsetninger og behov. Erklæringen vektlegger at utdanningen skal gis i inkluderende miljøer uavhengig av elevenes fysiske, intellektuelle, emosjonelle og språklige bakgrunn, og uavhengig av sosial, kulturell og etnisk bakgrunn.

Ved behov

Bildet er hentet fra
Meld. St. 6 (2019–2020)

Foreslåtte tiltak

- utrede muligheten for en ny støttetjeneste som blant annet skal se på hvordan PP-tjenesten og helsestasjons- og skolehelsetjenesten kan samordnes bedre eller eventuelt slås sammen
- foreslå å harmonisere og styrke bestemmelsene om samarbeid for barn og unge i sektorlovene, herunder utrede regelverksendringer for å sikre helhetlige og koordinerte tjenester til barn og unge

Hva er dagens rammeverk?

Barnehageloven:

- **§ 2. Barnehagens innhold**
- Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.
- Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.
- Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

- **§ 2 a. Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole**
- Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. [opplæringslova § 13-5](#) og [friskolelova § 5-5](#). Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang. Barnehagen må ha tillatelse fra barnets foreldre for å utlevere personopplysninger om barnet til skolen.

Opplæringsloven

§1.1 Formål

- Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong..

§ 9 A-2.Retten til eit trygt og godt skolemiljø

- Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3.Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

- Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.
- Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane.

Opplæringsloven fortsatt

§ 5-1. *Rett til spesialundervisning*

- Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.
- I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimetalet som gjeld andre elevar, jf. [§ 2-2](#) og [§ 3-2](#).

§ 7-1. *Skyss og innlosjering i grunnskolen*

- Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.

§ 13-7. *Skolefritidsordninga*

- Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn.
- Skolefritidsordninga skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areala, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.

Økt samarbeid

§ 13-5. *Plikt til å samarbeide med barnehagen om overgangen til skolen*

- Skolen skal samarbeide med barnehagen om barna sin overgang frå barnehage til skole og skolefritidsordning. Samarbeidet skal bidra til at barna får ein trygg og god overgang.
- Skoleeigaren har hovudansvaret for samarbeidet og skal utarbeide ein plan for overgangen frå barnehage til skole og skolefritidsordning

§ 15-8. *Samarbeid med kommunale tenester*

- Skolen skal samarbeide med relevante kommunale tenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlege, sosiale eller emosjonelle vanskar.
- Når det er nødvendig og forholdsmessig for å vareta ansvaret etter første ledd, kan dei samarbeidande tenestene behandle personopplysningar, inkludert særlege kategoriar av personopplysningar og opplysningar om straffbare forhold.

Utredning om brukerstyrt personlig assistanse (BPA), Utvalget foreslår blant annet:

- «Etter utvalgets syn bør personlig assistanse i barnehagen, på skolefritidsordningen og på skolen fremgå av opplistingen av arenaer som selvstyrt personlig assistanse omfatter. Dersom dette fremgår av opplistingen, får kommunen ansvar for å vurdere om selvstyrt personlig assistanse er nødvendig mens barnet eller ungdommen er i barnehagen, på skolefritidsordningen eller på skolen. Det vil derfor være viktig å sørge for at barnehagens, skolefritidsordningens og skolens vurdering og anbefaling inngår i grunnlaget for om det skal innvilges timer til selvstyrt personlig assistanse mens barnet eller ungdommen er på disse arenaene.»

Rett til og plikt til

- Trygghet og trivsel
- Foreldre og barn deltar aktivt i samarbeid rundt egen læring
- Det fysiske og sosiale livet på skolen skal ivaretas
- Samarbeid med flere instanser ved behov.
- Informasjon og samarbeid rundt behov, muligheter og mestring

- Økt fokus på Individuell plan ved behov.
- Forebygging